

Zpráva ověřovatele z ověření hodnotící zprávy o plnění programu RC a o připravenosti k obhajobě Responsible Care

Ověřované společnosti:	Orlen Unipetrol a.s., Unipetrol RPA s.r.o., vč. OZ Benzina a PIB, Unipetrol Doprava s.r.o.
Účastníci ověření:	Pavel Sláma, ředitel Jednotky EKO, ORLEN Unipetrol RPA Petra Adámková, specialista HSE&Q, ORLEN Unipetrol RPA
Ověřovatelé:	Pavel Žák, technický ředitel Iveta Soperová, vedoucí referátu Ochrany životního prostředí Zdeněk Remiaš, vedoucí výroby SBU
Datum ověření:	14.7.2021

Předložené materiály: materiály zveřejněné na www.responsiblecare.cz, Společná zpráva o ochraně zdraví, bezpečnosti práce a životního prostředí 2020, zprávy z předchozích ověření plnění programu RC v předmětných společnostech

V úvodu projednán plán průběhu ověření:

- Vystoupení zástupce ověřované společnosti
- Vystoupení ověřovatelů
- Projednání předložené dokumentace – indikátory 2020, Společná zpráva o ochraně zdraví, bezpečnosti práce a životního prostředí 2020, další dokumentace v elektronické podobě
- Projednání sebehodnocení (vybrané otázky v jednotlivých kapitolách)

Realizace doporučení z ověřování v minulých letech:

- Z posledních zpráv ověřování společností nevyplývala žádná doporučení.

Charakteristika organizace

Rafinérská a petrochemická skupina ORLEN Unipetrol je významnou součástí českého průmyslu. V České republice je jediným zpracovatelem ropy, jedním z nejdůležitějších výrobců plastů a vlastníkem největší sítě čerpacích stanic Benzina ORLEN. V oboru rafinérské a petrochemické výroby je významným hráčem i ve střední a východní Evropě. Od roku 2005 je součástí rafinérské a petrochemické skupiny PKN ORLEN. Skupina ORLEN Unipetrol provozuje:

- 2 rafinérie s roční konverzní kapacitou 8,7 milionu tun ropy
- 3 polyolefinové jednotky s roční kapacitou 850 tisíc tun
- etylenovou jednotku s roční kapacitou 544 tisíc tun etylenu
- 420 čerpacích stanic Benzina ORLEN v ČR a 15 čerpacích stanic na Slovensku
- širokou škálu dopravních služeb

S ohledem na strukturu a historické vazby v rámci skupiny ORLEN Unipetrol a na společný integrovaný systém řízení (IMS) bylo ověřování výsledků v podstatném rozsahu vedeno pro všechny společnosti skupiny Unipetrol společně:

ORLEN Unipetrol a.s. (mateřská společnost) – 8. obh.

ORLEN Unipetrol RPA s.r.o. (dříve CHEMOPETROL, a.s.) – 10. obh.

ORLEN Unipetrol Doprava s.r.o. - 4. obh.

Žádost o obhajobu RC byla podána dne 9.6.2021 členem představenstva ORLEN Unipetrol a.s.

Posouzení samohodnocení skupiny

1. Podniková kultura vedení – 3,50

Verifikované otázky: Q1.1, Q1.2, Q1.4, Q1.7, Q1.14, Q1.15

Společnost ORLEN Unipetrol RPA a.s. se přihlásila k plnění principů v první vlně členských organizací SCHP ČR již v roce 1994. Program RC je dlouhodobě využíván v řízení společnosti a P. Sláma jako odpovědný zástupce vedení pro RC je zároveň dlouhodobým předsedou výboru HSE SCHP ČR a členem jeho hodnotící skupiny RC. Pozitivní přístup skupiny k RC a udržitelnému rozvoji se dále prohlubuje, což je velmi pozitivní.

V rámci skupiny ORLEN Unipetrol mají výše uvedené společnosti definovanou Politiku IMS a jsou stanoveny cíle a programy IMS, které odrážejí aktuální potřeby organizace. Politika je volně dostupná zaměstnancům i externím stranám (web, intranet). Zaměstnanci se zapojují do komunikace prostřednictvím výrobních porad, programu IDEA, nástroje ZERO a programu pravidelných kontrol. Specifikace odpovědností v oblasti HSE je součástí PPM každého zaměstnance a další interní dokumentace. Skupina otevřeně komunikuje se zainteresovanými stranami. Současně identifikovala problémy, rizika a příležitosti a tyto promítla do své krátko i dlouhodobé strategie. Vychází se strategie kapitálové skupiny ORLEN. Pravidelné hodnocení plnění strategie a stanovování nových cílů slouží zároveň i jako akční plán.

Postupy definující správu dokumentace jsou stanoveny interními směnicemi, zejména S 821. Organizačně řídicí dokumentace je přístupná v rámci nového systému Dok - System. Další technická dokumentace je dostupná v aktuální verzi (neplatné verze jsou archivovány) na síti. Každý dokument je přiřazen příslušnému správci, který zajišťuje kontrolu aktuálnosti, připomínkování a schvalovací procesy nových dokumentů. Řízené verze klíčové dokumentace jsou dostupné i v tištěné verzi na stanoveném místě (velín, správce dokumentu apod.).

2. Ochrana lidí a životního prostředí – 3,22

Verifikované otázky: Q2.1, Q2.2, Q2.3, Q2.7, Q2.8, Q2.9, Q2.12, Q2.13, Q2.15, Q2.16, Q2.26, Q2.27, Q2.30, Q2.31, Q2.32, Q2.35, Q2.42

Politika IMS v souladu se strategickým zaměřením společností skupiny zahrnuje závazky v oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ochrany životního prostředí, kvality, hospodaření s energiemi, etických standardů a ochrany majetku. Významným faktorem ochrany životního prostředí, kvality produktů, bezpečnosti práce a ochrany zdraví, požární ochrany či prevence závažných havárií jsou nastavené systémy řízení. Společnosti skupiny ORLEN Unipetrol mají zavedeny a certifikovány systémy managementu kvality (QMS), environmentálního managementu (EMS) a managementu bezpečnosti (HSMS) jako záruku systémového přístupu k zákazníkovi a jeho potřebám, kvalitě produktů a poskytovaným službám, k ochraně životního prostředí a bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Většina společností má zaveden a certifikován systém energetického managementu (EnMS), kterým tyto společnosti deklarují závazek optimalizace užití energií a zároveň tím také naplňují legislativní požadavek zákona o hospodaření s energií. Výše uvedené systémy řízení jsou certifikovány podle mezinárodních norem ISO 14001, ISO 9001, ISO 50001 a nově od roku 2020 podle normy ISO 45001, která nahradila certifikaci OHSAS 18001. V květnu a červnu 2020 proběhl v předmětných společnostech skupiny ORLEN Unipetrol dozorový audit systémů řízení QMS, EMS, HSMS a EnMS s přechodem na revidovanou normu ISO 50001:2018 a novou normu ISO 45001:2018. Certifikační organizace Lloyd's Register Quality Assurance potvrdila shodu se systémovými normami.

ORLEN Unipetrol RPA má dále certifikován systém udržitelnosti při výrobě motorových paliv s biosložkami (ISCC). Poslední audit, který ověřil shodu s požadavky systému, byl proveden v listopadu 2020 organizací TÜV SÜD Czech, s. r. o. ORLEN Unipetrol Doprava má zaveden Systém posuzování bezpečnosti a kvality pro poskytovatele logistických služeb (SQAS). Systém byl úspěšně recertifikován v říjnu 2018, další recertifikace je plánována na podzim roku 2021.

Skupina má provedenou kategorizaci prací, která obsahuje posouzení rizika. Na základě tohoto posouzení jsou prováděny vstupní periodické a výstupní pracovní - lékařské prohlídky. Součástí kategorizace je i měření osobní expozice zaměstnanců rizikovým faktorům.

Skupina se snaží v rámci velkého spektra benefitů podporovat tělesné a duševní zdraví zaměstnanců (multisport karta, kulturní akce, vstupenky do ZOO, hokej). Příspěvkem na dětské tábory skupina podporuje rodiny zaměstnanců, a kde to umožňuje charakter práce i flexibilní pracovní doba poskytuje zaměstnancům možnost 15 dnů práce z domova.

Skupina má stanovený postup pro hlášení a evidenci MU včetně klasifikačních kritérií a požadavků na analýzu příčin vzniku (analýza kořenových příčin). V případě vzniku MU dojde k jejich řádnému vyšetření, jsou stanoveny příčinné okolnosti jejich vzniku a nastavena nápravná opatření s cílem jejich zabránění a dalšímu opakování. Efektivnost jednotlivých opatření je posuzována na vybraném vzorku přijatých opatření. Výstupy z vyšetřování MU jsou sdíleny včetně vypracování poučení z nehody. Informace jsou sdíleny napříč celou skupinou ORLEN Unipetrol včetně Safety alertu a poučení z nehody. Skupina vydává roční almanach poučení z nehod.

Je zpracován vnitřní havarijný plán v souladu se zákonem 224/2015 Sb. a nastaven pravidelný každoroční systém Havarijních cvičení včetně součinnosti externích společností, externích HZS a zapojení dalších složek IZS.

V případě instalace nových zařízení musí být splněné jak právní, tak provozní požadavky. V rámci jednotlivých provozních jednotek se aplikují bezpečnostní studie z pohledu prevence závažných havárií i technik posuzování rizik, při kterých je požadováno, aby konstrukční provedení umožňovalo bezpečné provozování technologie a rovněž její bezpečné odstavení. Za nejdůležitější události roku 2020 lze v rámci skupiny ORLEN Unipetrol z hlediska ochrany životního prostředí, zdraví a zajištění bezpečnosti považovat:

- Zahájení přípravy projektu výstavby nového energetického zdroje T600 v areálu Záluží.
- Zahájení výstavby výroby DCPD.
- Ukončení výstavby nového energetického zdroje pro etylenovou jednotku.
- Přípravu projektu na výstavbu nových skladovacích sil na polypropylen.
- V Chemparku Záluží proběhla celková zarážka výrobního zařízení.

Společnosti skupiny ORLEN Unipetrol jsou zakládajícími členy TRINS. ORLEN Unipetrol RPA navíc plní funkci národního koordinačního střediska systému. Zástupci společnosti jsou velmi aktivní a příkladně se zapojují do řešení požadavků vzniklých v rámci přepravy.

Zaměstnanci jsou ve společnostech skupiny ORLEN Unipetrol považováni za klíčové nositele aktivit ochrany životního prostředí, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany. Každý zaměstnanec je při zjištění podezřelého chování, povinen neprodleně takové chování zaměstnance společnosti nebo zaměstnance externí společnosti nahlásit svému přímému nadřízenému nebo na dispečink společnosti. Všichni zaměstnanci vstupující do areálů společností Orlen Unipetrol jsou povinni podrobit se vstupnímu školení ze základními informacemi a pokyny k zajištění postupu v případě MU. Na základě absolvování vstupního školení je vydána vstupní karta, která umožňuje vstup do prostorů společností Orlen Unipetrol.

Skupina nakládá s odpadem v souladu s legislativou. Odpady vznikající ve výrobě, kde to lze, vrací zpět do procesu (odpadní oleje), případně předává k dalšímu materiálovému využití (odpadní plasty, vytríděné složky KO). Skupina hledá možnosti využití externě produkovaných odpadů v rámci své výroby (UCO, plastový odpad). Je zavedeno kontaktní místo i linka pro případy vzniku MU a obtěžování zápachem (ECM). Každý případ je individuálně posouzen a je - li zdrojem zápachu skutečně některá z firem skupiny, pak jsou provedena opatření k omezení a zlepšení emisí zápachu. Skupina otevřeně spolupracuje se zástupci českých i německých úřadů v rámci česko-německé pracovní skupiny už více jak 20 let.

3. Posílení systémů řízení chemických látek – 2,04

Verifikované otázky: Q3.1, Q3.2, Q3.3, Q3.4, Q3.5, Q3.7, Q3.8, Q3.9

Ve společnosti ORLEN Unipetrol RPA jsou v souladu s nařízením REACH bezpečnostní listy vyráběných i nakupovaných nebezpečných chemických látek a směsí zpřístupněny všem zaměstnancům prostřednictvím intranetu – databáze CASEC (systém pro správu a zpřístupnění bezpečnostních listů). Skupina trvale věnuje velkou pozornost komunikaci v dodavatelsko - odběratelských řetězcích, která je základem pro uplatňování opatření k ochraně zdraví zaměstnanců (vlastních i zákazníků) a životního prostředí při používání nebezpečných chemických látek samotných nebo obsažených ve směsích. ORLEN Unipetrol sleduje a v praxi uplatňuje změny, které nastávají v důsledku upřesňování procesů spojených s registrací i klasifikací chemických látek a promítá je při aktualizaci svých bezpečnostních listů. Všechny společnosti průběžně sledují nakládání s chemickými látkami a směsmi od surovin až po konečné výrobky a zajišťují plnění platných právních předpisů včetně interního i externího testování a následného vydávání zákonných prohlášení pro specifické aplikace vybraných produktů – např. pro styk s potravinami, s pitnou vodou, pro zdravotnické použití atd. Ve společnostech funguje zákaznický servis, který poskytuje podrobné informace o vlastnostech výrobků ve vztahu k jejich konkrétnímu použití. Nejnovější informace o rizicích svých produktů zjišťuje i prostřednictvím členství v různých konsorciích (např. LOA, CONCAWE atd.).

Skupina má zaveden systém pro vývoj a výzkum v odvětví Polyolefinů a v rafinérských, petrochemických a agrochemických procesech.

4. Působení na obchodní partnery – 3,08

Verifikované otázky: Q4.3, Q4.6, Q4.7

Skupina stanovila Firemní hodnoty a Etický kodex a otevřeně je komunikuje. Stanovila postupy pro hlášení neetického chování. Jmenovala etického ombudsmana, který je pověřen tím, aby účinně řešil případné porušení etických norem a zajistil přijetí nápravných opatření. Skupina přijala a otevřeně komunikuje Interní protikorupční program. Část přepravních služeb je zajišťována dceřinými společnostmi skupiny (ORLEN Unipetrol Doprava, Petrotrans). Všichni smluvní přepravci skupiny prochází výběrovým řízením, v rámci něhož jsou hodnoceny veškeré nastavené parametry (např. cena, kvalita přepravních prostředků ve vazbě na jejich bezpečnost a provozní funkčnost, systém vyřizování reklamací při přepravě, nehodové události, včasnost přeprav, pomoc při řešení nestandardních situací, informační servis, atd.). Skupina implementovala pravidla zajišťující soulad nastavených procesů s GDPR.

5. Zapojení zainteresovaných stran – 3,67

Verifikované otázky: Q5.2, Q5.4

Skupina organizuje pravidelná i nepravidelná setkání se zástupci místní správy (starostové, primátoři, hejtman), informuje je o strategických záměrech, zjišťuje potřeby dotčených obcí a v rámci svých sponzorských aktivit přispívá k jejich naplnění (anketa občanů Litvínova a Mostu, podpora vzdělávání, životního prostředí, kultury, program KomUNITa, den dobrovolnictví, podpora provozu ECM a ECK, využití nadace UNIPETROL). Současně komunikuje s vybranými zainteresovanými stranami, zjišťuje jejich potřeby a ty jsou zahrnovány do přezkoumání IMS vedením a dalších CSR dokumentů. Vybraní zástupci společností zastupují skupinu v místních, regionálních, národních i mezinárodních sdruženích (HSRM, HSRÚK, HK, SCHP, SPaD, LOA, CEFIC, ...).

6. Přispívání k udržitelnosti – 2,53

Verifikované otázky: Q6.1, Q6.5, Q6.10, Q6.11, Q6.15

Skupina identifikuje významné problémy a jejich závažnost v rámci strategie a zohledňuje problémy v oblasti HSE v rámci zavedeného IMS. Je implementován systém měření efektivity zdrojů ve výrobních procesech. Například v ethylenové jednotce jsou postupně identifikovány jednotlivé frakce, které lze využít a dále zpracovat. Postupně se tak instalují nové jednotky na výrobu specifických látek z těchto frakcí (naftalenový koncentrát, DCPD, MeDCP).

Je průběžně sledována a vyhodnocována spotřeba vody. Měsíční závěrky jsou postoupeny k analýze jak controllingu, tak jednotlivým vedoucím provozů. Tam, kde je to efektivní (ČS PHM, čistící stanice) zajišťuje skupina náhradu zařízení novými s nižší spotřebou vody. Jsou identifikovány projekty ke snížení spotřeby vody v Chemparku Záluží. Povinnou součástí všech nových projektů je analýza dopadů na životní prostředí, tam kde to vyžaduje zákon navíc ve formě posouzení EIA.

Organizace realizuje projekty na zachování biodiverzity např. podpora hnízdění sokola v několika areálech (spolupráce s ALKA WILDLIFE), chovu včel, vysazování ryb do povrchových toků (spolupráce s Českým rybářským svazem), vzděláváním žáků základních i středních škol (ECM, ECK).

Skupina přijala v rámci své strategie závazek snížit emise skleníkových plynů o 1 mil. t do roku 2030 a do roku 2050 být uhlíkově neutrální v souladu s GDE – např. využití OZE, vodíková mobilita + posuzování vhodnosti technologie CCS, chemické zpracování CO₂.

Souhrn hodnocení výsledků plnění programu Responsible Care

Skupina ORLEN Unipetrol se aktivně zapojila do přípravy nového celoevropského hodnocení RC na základě projektu Cefic Rejuvenation. Své sebehodnocení provedla poprvé dle nového dotazníku. I při velmi náročném přístupu k hodnocení vlastní práce dosáhla velmi dobrých výsledků odpovídajících druhému nejvyššímu stupni plnění principů Responsible Care – celkové dosažené skóre je 3,0 a 75%. Jednotlivé odpovědi doplnila skupina vysvětlujícími komentáři. Hodnotitelé ověřili výsledky sebehodnocení na základě zveřejněných a dalších předložených materiálů.

Důraz byl kladen zejména na pochopení/ výkladu celého dotazníku, což bylo v mnoha případech klíčové. V průběhu ověřování se ukázalo, že skupina ORLEN Unipetrol byla v některých bodech na sebe přísná, resp. striktně se držela definic uvedených v dotazníku. Jako příklad uvádíme několik možných posunů:

- Q2.2 – možný posun z b) na c)
- Q2.3 – možný posun z b) na c)
- Q2.9 – možný posun z c) na d)
- Q2.26 – možný posun z c) na d)
- Q2.27 – možný posun z b) na c)
- Q2.30 – možný posun z c) na d)
- Q3.2 – možný posun z a) na b)
- Q3.3 – možný posun z a) na b)
- Q3.4 – možný posun z a) na b)
- Q3.8 – možný posun z a) na b)

Z výše uvedeného přehledu je patrné, že největší potenciál na změnu v hodnocení je v kapitolách 2. Ochrana lidí a životního prostředí a 3. Posílení systémů řízení chemických látek. Prostor ke zlepšení je ostatně i v dalších kapitolách (vzhledem k dosaženému skóre především v kap. 6). Vzhledem k nejasnostem ohledně interpretace jednotlivých úrovní hodnocení, resp. nevhodné formulaci dotazů či (z našeho pohledu) nevhodné posloupnosti odpovědí, skupina nedosáhla lepšího hodnocení. V průběhu verifikace byl diskutován i Akční plán. Z diskuse vyplynulo, že Akční plán (ve smyslu požadavků hodnocení RC) není samostatně veden, pro potřeby řízení skupiny je zcela dostatečný plán cílů IMS, který v souladu s celkovým konceptem rozvoje a modernizace celé skupiny pokrývá všechny oblasti dle požadavků RC.

Závěr

Na základě dosažených a zdokumentovaných výsledků plnění programu RC doporučujeme skupině ORLEN Unipetrol udělit právo užívat logo programu RC, a to na 4 roky, tedy do roku 2025. Doporučujeme projednat formou přímého projednání hodnotitelskou skupinou RC. Ověření skupiny ORLEN Unipetrol se ukázalo jako přínosné i z hlediska dalšího rozvoje nástrojů aktivity RC.

Podpisy

Ověřovatelé programu RC SCHP ČR

Ing. Pavel
Sláma

Digitálně podepsal Ing.
Pavel Sláma
Datum: 2021.08.11
12:29:41 +02'00'

Skupina ORLEN Unipetrol